Ч. 18. Львів, пятниця 10 марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом, Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 700 М. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ: Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення" 40 М., в „Надісланім", в „Оповістках" і некрольоґи 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 9. марта 1922.

Виленські герці. Вильно відограло велику ролю в польській історії. Від перших цивілізаційних заходів Польщі, коли то за Ягайла в друге перехрещувано Литовців — з грецького обряду на латинський — через насильне здавлювання емансипаційних литовських змагань аж до граничного стовпа польсько-литовської історії: люблинської унії. Тоді ще цяцькалися з Вильном, обіцювали грушки на вербі, наділювали гербами. Та з того часу почало все йти шкереберть. Литва стала польською кольонією під гнетом зденаціоналізованих можновладців і... вкінці придбала собі завдяки літературі польський мучинецький вінець.

Литовська нація западала в пропасть, але аж вимазання королівської Річипосполитої як велико держави з карти Европи зберігала в тій чи иншій формі політичну окремішність XIX. століття, століття відродження націй застало Литву не лиш під політичним, але й національно культурним оглядом як tabulam rasam. Зрештою, така доля стрінула всі народи в меншій або більшій мірі, що вєднався з Польщею до спільного політичного життя. Всюди лишився тільки „хлоп і поп", а в Литві було ще гірше, бо й „поп" був латинський, пересякнутий польськими змаганнями.

Та національні змагання другої половини минулого століття не поминули й Литовців, а перша російська революція видвигнула вже частинно оформлену, відроджену литовську націю. В другій революції Литовці виставили свою державну платформу і здійснили її завдяки попертю західних держав на значній частині литовської території.

Зовсім природно! Литовці бажали здійснити свій національно-державний ідеал в повнім обемі. Їх тягло до столиці своєї держави, до осередка своєї нації, до Вильна. Та на перепоні цьому змаганню стануло спершу більшевики, а опісля Польща. Начальник польської держави Юзеф Пілсудскі випустив проклямацію про унію вел. литовського князівства з Польщею. Тут відчувалися ще відгомони sui generis обіцянок люблинської унії. Але щедроту слів дуже скоро притьмила скупість діл. „Добровільне" звязання Вильна з Польщею відбулося шляхом збройного походу ген. Желіговского. Повінь протестів до Ліги Народів, спроби дипльоматичної полагоди виленської квестії розбилися о непохитний імперіялізм польських чинників, зміцнений багнетами військ Желіговского. „Збунтований генерал" чув за собою ще иншу силу. З Варшави плили слова заохоти в супроводі воєнних фанфар.

Бажаючи створити позори леґальности під опікою багнетів переведено вибори до виленського сойму. Вибрані посли при ужиттю всіх в таких умовах переконуючих арґументів, а також при величезнім грошевім накладі (виленські вибори, як доносить білоруське пресове бюро в Ковні, коштували 4 міліярди польських марок) мали ствердити волю населення і вирішити долю країни. Від виборів здержалися всі свідомі елементи Литовців, Білорусинів і Жидів. Розуміється, так вибраний виленський сойм не міг ніщо иншого рішити, як заявитися за прилученням до Польщі.

До Варшави виїхала делеґація виленського сойму, щоби підписати акт інкорпорації. Та нечайно спротивилися тому держави антанти. Демарш антантських послів у Варшаві, зроблений у п. Скірмунта, був великою і несподівано гіркою пігулкою на широкі апетити. Антанта цим способом виразно застеріглася проти інкорпорації. Вправді посли польського сойму Дубановіч, Лютославскі, Сейда й Мацєєвскі голосно реготалися з приводу цього застереження, та це вказує хиба на те, що кльовни все мусять сміятися в устроєній ними самими комедії.

Ці виленські герці довели до уступлення польського уряду. П. Поніковскі, котрий прецінь нічого иншого не бажає, як тільки того, що й польська ендеція, мусів зберігти хоч примітивну приличність, мусів рахуватися з бажанням антанти — тим більше, що Польща вже й так відокремлена і нехтована на міжнародній арені. П. Поніковскі зі своїм кабінетом не міг згодитися — — хоч би теоретично — на створення з Виленщини простої польської ґубернії, що містилося в словах польської інкорпораційної форми „згідно з конституцією". Ці два слова означували, що Виленщина моглаб *сподіватись* тільки містичної воєвідської автономії, а не окремого автономічного статуту.

Розходження між польським урядом і тзв. виленською делеґацією, за котрою стоїть вшехпольська мафія, довели до тих герців, які ми бачимо на порозі тимчасового епільоґу виленської справи.

Кожда з держав, що повстали після великої війни, вже давно має свої границі. Не має їх тільки Польща і ті держави, яким Польща перепиняє в остаточнім оформленню. Хапчивість і ненаситність створила дуже тяжкі умовини веґетації народів на пограничу між Европою і Росією. Але ці самі умови колись пімстяться на спричинниках лиха.

Перед конференцією в Ґенуї.

Відень, 3. марта 1922.

(Стріча премієрів Анґлії і Франції в Бульонь: конференція економічних знавців в Льондоні; конференція міністрів закордонних Анґлії, Франції й Італії в Парижі; конференція малої Антанти в Букарешті і Братиславі.)

(*г. м—й.*) Премієр Франції Поанкаре, переславши Льойдови Джорджови відому ноту ще 6. лютого с. р., не одержав від нього письменної відповіди; за те несподівано відбулася стріча премієрів Анґлії і Франції в Бульоні 25. лютого с. р.

Офіціяльний комунікат про цю конференцію говорить: Розмова між обома премієрами тревала 3 години, в часі якої серед повної сердечности — як кажеться — обговорено цілий ряд справ, що займають тепер оба кабінети, зокрема справу конференції в Ґенуї, що до якої осягнено повне порозуміння. Одночасно вирішено, що на конференції в Ґенуї не можуть бути ніким нарушені права Союза Народів, ані ті мирові договори, на які поклала свій підпис Франція, а також права союзників до відшкодовання. Постановлено також, що в найкоротшім часі має зійтися конференція економічних знавців в Льондоні, щоби підготовити проблеми економічної відбудови та технічне переведення. Правительство Італії попрошено перенести речинець ґенуенської конференції на 10. квітня с. р.

Сконстатовано вкінці, що істнує повне порозуміння між обома кабінетами у всіх спірних питаннях, що це має принести як найкорисніші наслідки, та що не істнує ні яка перешкода політичного характеру, яка перепинювалаб обопільне довіря союзних народів, приступити до акції економічної відбудови Европи і зміцнення мира в Европі.

Півофіціяльні донесення додають ще такий коментар. Оба премієри ухвалили: 1) на конференції в Ґенуї не будуть порушувані мирові договори, підписані Францією. Се застереження не означує сього, що ґенуенська конференція признасть важними договори, які заключили оба совітські уряди з балтійськими державами або Польщею; 2) справа німецьких репарацій не може бути дискутована; 3) Союз Народів буде допущений до участи в конференції в тім напрямі, що всі справи, які дотикають його діяльности, або якими він вже передше занимався, передасть йому до дальшого вирішування. Се відноситься передовсім до справи розоруження; 4) участь совітів в конференції не означає їх визнання de iure, але полишається всім беручим участь державам вільну руку; 5) під російські довги не можна підтягати видатків союзних держав, вложених на Колчака і Денікіна; 6) зобовязання европейських держав не піднимати ворожих кроків проти себе, не означує сього, що союзники зрікаються на будуче санкцій проти Німеччини, або є проти тих санкцій, що є тепер в силі.

Отсе ті, в приязнім дусі приняті ухвали.

В наслідстві сього мала зібратися конференція знавців вже дня 6. марта в Льондоні, а конференція міністрів для справ закордонних Анґлії, Франції й Італії, в цїли вирішення справи близького Сходу дня 12. марта в Парижі (Поанкаре, Керзон і Шанцер). Сій конференції приписують в політичних кругах велике значіння, бо тут остаточно мається вирішити, хто одержить ключі в свої руки до Чорного моря. Як відомо, Анґлія робить все можливе, щоби не лиш засісти на дарданельській проливі, але усадовитися навіть на самім Криму, що буде мати величезне значіння для України.

На ґенуенській конференції постановила виступити, як окремий середньо-европейський бльок, мала Антанта. В тій цілі відбув інформаційну подорож до Льондону й Парижа чехословацький премієр д-р Бенеш. З його поворотом мала негайно відбутися конференція міністрів-президентів тогож бльоку в Білгороді.

З політичних точок програми того бльоку, які взяв з собою в дорогу д-р Бенеш, належить згадати: 1) мала Антанта піддержує французьке домагання, що до ненарушимости заключених також нею мирових договорів; 2) спільний фронт проти евентуальних територіяльних посягань Угорщини; 3) спільна плятформа що до економічних взаємин з Росією; 4) гарантійний договір між Анґлією й Францією обійме також сукцесійні держави, що сусідують з Німеччиною; 5) допущення експертів малої Антанти до конференції знавців в Льондоні.

Польща зі своєї сторони, видя-

Пр. 70|22|2. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник" ч. 13. з дня 4. марта 1922. в артикулі п. наг.: „Активности" в уступах: 1) від слів „Умовини праці" до „нації", 2) від слів „Між тим цілів" до „селянин і робітник", 3) від слів „Мимо всіх перепон" до „на політичній" містить в собі єство проступку з § 300 к. з. узнав доконану в дни 3. марта 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ex 1863 а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 6. марта 1922.

(Підпис нечиткий).

чи своє відокремлення, почала через Букарешт впрошуватися, щоби її принято до кооперації з малою Антантою. Опір Югославії проти кооперації Польщі далося злагіднити Братіянови з нагоди заручин короля Ю ославії, Олександра з дочкою румунського короля Фердинанда у Букарешті, — і Польща мала бути допущена і заступлена в конференції малої Антанти в Беоґраді, яка мала початися дня 5. марта сего року.

Д-р Бенеш з поворотом не поїхав одначе, як се було постановлено до Београду, але найперше відбув дня 2. ц. м. конференцію з міністром для справ закордонних С. Х. С. Нінчічом в Братиславі. Комунікат говорить, що Нінчіч здавав звіт з переговорів у Букарешті, які Пашіч і він мали з Братіяну і Дука, а Бенеш інформував про становище Англії й Франції, а саме: що удалося йому осягнути в справі домагань малої Антанти.

Останні відомости з Парижа й Льондону про подорож д-ра Бенеша доносять: що Льойд Джордж і Поанкаре не пішли на руку малій Антанті. І так: 1) що до мирових договорів, то згадані премієри розтягнули також недоторкаємість договорів: Сан Жермен, Тріянон і Севр. Польща, що хоті а через малу Антанту перепачкувати рижський договір, потерпіла фіяско, і тому тепер не видячи сподіваної користи, починає з кооперації з малою Антантою незамітно вицофуватися; 2) д-р Бенешови не удалося також спонукати Англію, щоби вона зголилася на допущення експертів малої Антанти і Польщі на конференцію економічних знавців в Льондоні; вкінці 3) д-р Бенешови і Франції не вдалося зломити опору Льойд Джорджа, щоби ґарантійний договір за виїмком Бельгії, обіймав також малу Антанту і Польщу.

15. с. м. здержимо висилку часопису всім ВП. Передплатникам що залягають з передплатою.

Новий ворог.

Одеські „Ізвєстія" на основі здогадів аґрономів вказують що рік 1922 буде на південній Україні роком царства саранчи. (Рпр.)

Присилайте партійний податок на вкл. кн. ч. 5.000 „Краєвого Союза Кредитового" у Львові, Ринок 10.

З тюрми на волю.

У вівторок дня 7. марта ц. р. звільнено з тюрми на Баторія вісім осіб врештованих мало не пів року (5 місяців!) тому, в звязку з атентатом Степана Федака на Ґрабовского. Імена увільнених: студенти — Бачинський Володимир, Залужна Анна, Зелений Роман, Кирилович Володимир, Креховецький Микола, Миколайко Степан, Поритко Іван та полковник У. Н. Р. Секрет Микола.

Акт, на основі якого звільнено згадані повище особи, після піврічної слідчої вязниці звучить в оріґіналі:

Sąd apelacyjny we Lwowie
dnia 7 marca 1922.
Liczba czyn. Ns. VI. 99/22/1

Lwowski Sąd apelacyjny postanowił po wysłuchaniu Prokuratora w sprawie karnej przeciw Stefanowi Fedakowi i tow. o zbrodnię z § 58 itd. uk. uchylić zawieszony według §. 180, 2 p. k. areszt śledczy co do Włodzimierza Kiryłowicza, Romana Zełenego, Włodzimierza Baczyńskiego, Anny Załużnej, Mikołaja Sekreta, Mikołaja Krechowieckiego, Stefana Nikołajki i Jana Poryłki obwinionych o zbrodnię zdrady głównej z §. 58 uk. za złożeniem przyrzeczenia z §. 191 p. k. albowiem w danej sprawie zagraża tymże obwinionym kara ciężkiego więzienia tylko w wymiarze od lat 10 do 20 obwinieni są młodymi ludźmi, dla których dalszy pobyt w więzieniu może mieć zgubne następstwa, i przynieść im dotkliwy uszczerbek bądź w kontynuowaniu studjów, bądź też w zarobkowaniu, a ponadto że śledztwo co do nich jest już ukończone, a zawnioskowane uzupełnienia dotyczą nie ich, lecz innych obwinionych.

Uważając te powody za ważne w rozumieniu przepisu §. 194 p. k. należało areszt śledczy uchylić.

Czerwiński.

Велика Україна.

„Одесскія Ізвєстія" доносять, що голод в самій Одесі, приймає величезні розміри. На вулицях повно напів одітих людей, благаючих милостині душу роздираючими зойками. Скількість безприютних дітей дійшла до числа кільканайцять тисяч. Для них нема поміщення і тому віддано їх примусово під опіку поодиноких громадян. Епідемія плямистого тифу зростає застрашаючо. В січни число захворінь подвоїлося і зросло до 1672 випадків плямистого, і 902 поворотнього тифу. Під Одесою в с. Дальнік викрито случай людоїдства. Селянка Бідова кормилася трупом помершого від голоду власного 12-літнього сина через чотири дні, даючи його тіло їсти також своїй 8-літній дочці. Відтак умерла з голоду дочка. Мати зїла і її трупа.

Повстання не втихають.

Повстання на В. Україні розвиваються дальше. Одеські совітські часописи доносять, що в цілім ряді повітів і волостей орґанізують большевики відділи для боротьби з повстанцями.

Усунення Мануїльського.

„Русспресс" доносить з Харкова: Тимчасовий заступник голови українського совнаркома (ради народніх комісарів) і народній комісар харчівництва Мануїльський усунені цілковито від діл. По слухам, це усунення спричинене спротивом Мануїльського проти нової економічної політики совітів.

Фрунзе на чолі ради народніх комісарів.

Президія всеукраїнського центрального виконавчого комітету рішила назначити тимчасово виконуючим обовязки голови народніх комісарів радянської України Фрунзе.

Самосуди.

В Єлисаветградськім повіті — як подає совітське радіо — були випадки самосуду. Тамошня Ч. К. судила чотирьох селян, що напали на дорозі на одного члена Ч. К. і покінчили з ним самосудом. Селян засуджено на смерть через розстріл. Там розстріляно також двох червоноармейців з панцирного поїзду „Троцкій" за те, що замазали до вагону одного хлопця й там його задусили.

Поїздки Калініна.

Предсідник В. Ц. И. К. Калінін відбув в останніх часах поїздку по В. Україні і вернув до Москви. В найблищім часі він має відбути другу поїздку спеціяльно по Волинській і Подільській ґуберніях.

Крим без засіву.

Совітське радіо подає, що з браку насіня Крим останеться з незасіяними полями.

Севрський трактат.

Під написом „Таємний трактат" містить „Ґазета Варшавска" ч. 62. статтю свого кореспондента Смогожевского про севрський договір. Подаємо її в цілости.

„На нарадах соймової комісії заграничних справ дня 18. лютого ц. р. нарікав пос. Ратай, що в нашім мін. загр. справ нема навіть примірника (копії) севрського договору, який відтинає нам Східну Галичину, а який враз із мнимим польським підписом зареєстрував тепер Союз Народів. Це рішучо неправдоводібне, щоби наше М. З. С. не мало тексту договору, про який думає пос. Ратай. Але, що вже не перший раз стрічаюся в польській пресі з неточними згадками про той „таємний" договір, буду старатися ту справу докладно зясувати.

Передовсім той севрський договір підписано з формальних зглядів. Тому, що австрійський і угорський договори наділили Австро-Угорщину на 7 згл. на 8 частей (зі Східною Галичиною); тому, що при тім поділі не можна було описати границь всіх нових чи побільшених держав, а то з того приводу, що не всі вони дотичили двох головно заінтересованих держав Австрії та Угорщини, — тому спадкоємці Австро-Угорщини мусіли підписати між собою граничний трактат, який би санкціонував їх нові границі. Договору цього не мож було підписати одночасно з австрійським договором (10. IX. 1919 р.), чи з угорським (4. IV. 1920 р.), бо між Польщею і Чехословаччиною виринув граничний спір за Тешинський Шлеськ, Ораву і Спиш, — а між Румунією та Югославією за Темешварський Банат.

Щойно по полагодженню тих спорів той граничний договір можна було підписати, а сталося це дня 10. серпня 1920 р. в Севр. Тоді підписано три договори: мировий договір з Туреччиною, а крім цього два, що дотичать спадкоємців А. У., а то: фінансовий і граничний. Спершу підписано фінансовий, а вже опісля граничний. — Граничний договір дуже короткий, бо містить всього 5 глав; зредаґований у французькій, англійській та італійській мовах і числить загалом 21 сторін друку. До нього залучені три карти: Чехословачч-

И. ОГАН ГОТЛІБ ФІХТЕ. 17)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

ТРЕТЯ ПРОМОВА.

(Продовження.)

3. Той основний нахил чоловіка, переходячи тепер в ясне пізнання, змагає до даного вже та істнуючого світа, який можна лише пасивно приймати таким як він є, і в якому змагаюча до первісної творчої діяльности любов не знайшла би для себе круга своєї діяльности; а змагає радше, ставши пізнанням до світа, який має бути сотвореним, до апріорного, який істнує в будучности, і який на віки останеться будучим. Тому божественне життя, яке лежить в основі всіх, якому не має ніколи постійного та даного істнування і виступає лише як щось, що має бути, а ставши таким, яким воно мало бути, знов переходить в щось, що має бути на вічні віки, і тому те божественне життя ніколи не вмирає смертю істнуючої сущности, лише має все форму пливучого життя. Безпосредною появою та обявленням Бога є любов; аж толкування тої любови завдяки пізнанню, дає сущність, а іменно таку, що має в будучности вічно ставатися і робить її одиноким правдивим світом, о скільки якийсь світ взагалі може бути правдою. Напроти того другий даний нам і нами бачений світ є тіню лише та схемою, при помочі якої пізнання дає своєму толкованню любови тр вку підставу та видиме тіло; той другий світ є засобом і основою бачення вищого, самим собою невидимого світа. Навіть в тім останнім, висшім світі не істнує Бог безпосередно, але й тут лише завдяки чистій, незмінній та безформенній любови, в якій він безпосередно являється. До тої любови прилучується пізнання, що приносить образ самого себе, в який воно убирає сам собою невидимий предмет любови; кождий раз воно одначе стрічає супротивлення любови і тому намагається приняти иншу постать, яка знову надибає на такий самий опір; і через те лиш любов, замкнена виключно сама в собі, не могучи бути безперестанно плинною, та нездатна цілком до нескінчености та вічности, знаходить і собі в тім полученню з думкою вічність та нескінченість. То що лише згаданий образ, зроджений з пізнання — сам собою лише і без огляду на ясно підняту любов — є даним та постійним світом, або природою. Думка про те, що істота Бога являється в тій природі як-небудь безпосередно та инакше, як при помочі згаданих посередних членів походить з темноти духа та з безпутства волі.

4. Аби отже поминути з правила неясне почування, як розкладового засобу любови, і на його місце поставити ясне пізнання, як звичайно розкладовий засіб, то се може зробити лише, як вже згадано, розважена штука виховання людини, і сього досі так не робилося. А що завдяки тому останньому способови, як ми рівнож бачили, сотворено і поставлено за реґулу рід людей відмінних зовсім від дотеперішних, звичайних людей, то очевидно, таке виховання створило би зовсім новий порядок річей і дало початок новій творчости. І людство перетворило би само себе в нову постать власними силами, виховуючи себе власне, як теперішнє покоління, на покоління будуче; способом, на який воно лише може здобутися, через пізнання, як одиноке спільне і вільно уділюване і правдиве, світ духів обєднююче світло і повітря того світа. Досі було людство тим, чим воно власне було і чим могло бути; та припадковість істнування мунулася; бо там, де воно, найширше розвинулося, воно стало нічим. Аби й на далі не остати тим Нічим, воно мусить само себе робити тим, чим воно далі має стати. Се є властивим призначенням людського роду на землі, казав я у викладах, яких продовженням отсі мої промови, щоби він сам себе свобідно робив тим, чим він є властиво від початку. Те загальне в розвою та по правилу роблення самого себе мусить десь і колись раз мати свій початок в часі і пр сторі, і тим самим прийшов би на місце першого, невільного періоду другий головний період вільного та розважного розвою людського роду. Ми придержуємося тої думки, що щодо часу, то той час власне тепер настав і що в дану хвилю людський рід стоїть в самій середині свого життя на землі, поміж двома головними епохами; що до часу знову думаємо, що передовсім Німцям призначено розпочати новий час, йдучи по переду всіх та будучи їх взором.

(Продовження буде.)

ни, Румунії і Югославії. Сторонами в тому договорі є: пять Великих Держав, — та Польща, Румунія і Чехословаччина. Всі ті держави підписали договір, натомісць Польща відмовилася, з принціпових зглядів, бо цей договір уважає Східну Галичину за окрему державну одиницю.

Вже I. глава граничного договору звучить: „З застереженням поодиноких постанов трактатів, додаткових умов і рішень, управильнюючих біжучі справи, Високі контрагуючі сторони признають суверенність Польщі на землях б. а. у. монархії, лежачих на північ від слідуючої граничної лінії...“ Слідує опис тої лінії, якою місцями є нова границя між Польщею і Чехословаччиною по думці рішення з дня 28. липня 1920 р., а місцями давна угорсько галицька границя. Договір застерігає одначе, що „ідучи з заходу на схід, та лінія кінчиться в точці віддаленій о 2 кільометри на полудне від узгіря 1335 (Галич). де стрічається вона з адміністраційною границею між повітами: ліським на заході, а турчанським на сході“. Глава I. додає: „Ця точка є спільною точкою трьох границь: Польщі, Чехословаччини і Східної Галичини“.

Належить додати, що також II. глава, визначуюча границі Чехословаччини, і III., визначуюча границі Румунії дуже точно описують границі тих країв зі Східною Галичиною, та осторожно додають, що витичення тих границь на терені буде вирішене в пізнійших постановах.

Слід також зазначити, що границя, яку визначує III. глава між Румунією і Східною Галичиною, є не повна, бо описана тільки від узгіря 1655, що знаходиться на давній угорсько-галицькій границі і є нині спільним пунктом границь Румунії, Чехословаччини і Східної Галичини, — до тої точки на Дністрі, де тої ріки дотикає границя між Буковиною і Бесарабією. Та границя між Буковиною і Бесарабією є давною російсько-австрійською границею. Отже нинішня Румунія граничить ще на просторі кількадесять кільометрів зі Східною Галичиною.

Але що доля Бесарабії не була ще тоді порішена, севрський договір не міг пересуджувати справи і не міг описувати цілої румунсько-східногалицької границі, яка кінчиться далі на схід, а то в точці, де Збруч впадає до Дністра. Як відомо, дня 28. жовтня 1920 р під писано в Парижі між Союзними Державами і Румунією договір, що відриває Бесарабію від Росії і влучує її до Румунії.

До договору з 10. серпня 1920, долучено, як вище сказано, три карти; на карті № 1. (Чехословаччина) зазначена полуднева границя Польші, а також границя між Польщею і Східною Галичиною. Це та сама границя, яку описано в проєкті статуту для „Східної Малопольщі“, принятою Найвищою Радою 21. падолиста 1919 р. і відкликаною дня 22 грудня тогож року. Та границя є зазначена виразно і зовсім не „тимчасово“ на карті, долученій до рішення Найвищої Ради з дня 8. грудня 1919 р. в справі тимчасової східної границі Польщі.

Як видно з того — кінчить Смогожевскі — Польща не могла підписати граничного севрського договору, бо тоді признала би „implicite“ істнування суверенного державного орґанізму Східної Галичини.

гання Франції до геґемонії в Европі. „Плян французької та військової геґемонії є може найобширнійший з усіх в новітній історії. Поміж доконаними фактами з сього пляну находиться створення великої Польщі, яка — по думці найновійшого військового проєкту, предложеного у варшавськім соймі — має мати загальну військову службу і постійну чвертьміліонову армію на кождий заклик Франції, коштом 150 міліярдів марок річно.

Мала антанта яка як заповідається, що буде новою Австрією з Чехословаччиною на чолі, є також відгалуженням цеї великої військової системи, яка вилонилася з війни проти воєн. Чехословаччина є звязана з Польщею політично торговельним договором, в якому перша обіцяє невтральність на випадок боротьби Польщі за Східну Галичину. Франція і Польща є крім сього не тільки військовими союзниками, але й спільниками великих економічних підприємств і вже лаштуються до експльоатації Горішнього Шлеська; на що Франція має достачити потрібні міліярди. Черговою що до значіння є північна антанта, яка обіймає Фінляндію, Польщу, Естонію, прикриваючи Литву. Аляндські острови дано в презенті Фінляндії за приязнь. Франції потрібна точка опертя на Балтику, так як потрібний їй Танґер в Марокко і острови Clipperton на Тихім Океані, до яких має претенсії Мексик. Зачувати, що є плян віддання Клайпеди під її протекторат. Французькі капіталісти вже навіть купують землі й доми в цім місті. Південно-східня Европа і часть Малої Азії війшли також в цю систему. Франція віддала Килікію, над якою одержала мандат, назад Туреччині, а одночасно зі значною частиною баґдадської залізниці шляхом ангорського договору взяла під свій вплив. здобуваючи таким чином приязнь Туреччини. Діставши від Франції назад Килікію, Турки жадають Смирни і Тракії від Греції. Італію. якій мирові договори повірили більшу частину південної Анатолії яко їхню сферу впливів, полишається таким чином мовчки на боці. Румунією є звязана з Югославією через військову конвенцію, яку мається надію поширити на Грецію“. „Є думка, що систематична акція Франції у Східній Европі може мати за мотив тільки імперіялізм, мілітаризм і охоту знищення Німеччини. Що Франція вибрала і скваліфікувала Польщу до зайняття місця царської Росії, справа загально відома. Відносини між обома державами тісні. Хочуть вязатися на смерть і життя. Анґорський договір, як нам розказувано, в першій фазі облекшили польські та російські посередники у Варшаві та Москві. Польське правительство одержало від французької військової місії плян будови низки фортець для оборони границь Польщі головно проти Німців.

Міністерство війни допустило певне число французьких офіцерів на фронт, а деякі польські полки одержали французьких командантів, які носять польський уніформ, так що французький вплив, досі ограничений до висших становищ в армії, розтягається тепер на військо. З другого боку п. Поанкаре жадає від англійського правительства, щоби воно ґварантувало границі Польщі з Німеччиною і Росією, хоча ці границі ще не визначені в Східній Галичині“.

„В тих умовинах є зрозуміле, що думка про порозуміння з теперішним російським правительством не дуже зворушує французьких державних мужів. Одначе — питаються люде — як погодити це з постійними змаганнями Французів перервати німецько-російські переговори, в справі здобуття широкого і тривкого опертя о Росію і заплачення його коштом Німеччини?“

Стаття Дільона — це одно зі звен в англійських приготованнях до ґенуенської конференції. Як виходить з наведених уступів, Дільон змагає до поставлення французького імперіялізму перед альтернативу: Польща і Росія, заганяючи його в глухий кут перспективою реставрації могутньости Німеччини.

Преса.

Англійська [illegible] Франції та її сателіти.

Е. Дільон, автор знаменитої студії про Мирову Конференцію, один з найкращих публіцистів в Англії помістив у місячнику „Fortnightly Review“ статтю п. з. „Тринайцята Конференція“. Дільон досі прихильно ставився до Польщі, бував навіть [illegible]. Тепер свою думку змінив. Уважає Польщу за сліпе знаряддя французького мілітаризму. На жаль — не маємо під рукою числа місячника зі згаданою статтею Дільона. Деякі уривки з неї подала варшавська „Ржечпосполіта“. Розуміється, у відповідно спрепарованому виборі.

Дільон звертає увагу на зма-

In hoc signo vinces!

Нам пишуть: Громадянин Кожушко в Гребеннім, над якого головою безустанно висить дамоклевий меч місцевої жандармерії, дістав на днях такий лист „з Америки“, який подаємо дословно:

Поважаний Товаришу!

Ну, покищо все гаразд. Наша робота, котру ми розпочали, йде добре і ти не гризися. Пімста за тебе і всіх нас буде певна. Ми тут приготовили цілий апарат. Дуже в короткім часі все буде. Одно ти не

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Естетика сучасної поезії і творчість П. Тичини.

(Продовження).

Крім метафорічности цього вірша та його символіки, що мають виключно просторово-скульптурне значіння, ефект зміни просторових зображень через поетичні фігури — еліпси („... Сон. До дна.“ і инш.) цілком спочиває на розділових знаках.

А ось приклад, як поет через аналогічні поетичні засоби на розділових знаках будує складну ритміку, що допомагає зображенню картини бурі:

А в небі свариться вже хтось.
[Завіса чорно сиза
Пів неба мовчки заняла. Земля
[вдягає тінь . . .
Мов звір, ховається людина.
— Господь іде! — подумав десь
[полинь.
Заплакав дощ . . . і вщу .
Мовчить гора. Мовчить долина.
— Господня тінь — прошепотів
[полинь.
І враз — роздерлась пополам за-
[віса! — Тиша. Мертва . . .
Метнувсь огонь і розцвівсь, роз-
[лавсь — аж води закипіли!
І полилася пісня, пронеслась
[жертва.
Курять шляхи, біжать, біжать . . .
[Рвуть віхори. як жили,
Рідке коріння верб старих, що мо-
[ляться в сльозах.
А трави — й плакати не сміють.
Ідуть потужні сили! Морок.
[Жах . . .
. . . . І дзвонять десь в селі.
[(„Ще пташки“. . .).

Прочитайте, не витримавши до деталів розділових знаків, заховавши повну індівідуальну ритмічну мельодійність кожного все враження грози зі всіма звуковими (музичними) її деталями цілком щезне. В таких поетичних картинах метрична будова рядка — на останньому місті (правда ідея ямба витримана до кінця!); але ті ритмічні одиниці, про які говорилося вище розділовими знаками розриваються, і ямбічна структура дробиться вже на инші нові ритмічні одиниці:

Метнувсь огонь: розцвівсь, роз-
[лавсь — аж води закипіли!

ᴗ — ᴗ —: ᴗ —, ᴗ — (—)
[ᴗ — ᴗ — ᴗ — ᴗ !

Тут майже кожна стопа ямба через розділові знаки ховає своє індівідуальне ритмічне виявлення. Тим більшу індівідуальність заховує рядок цілий.

Ще такий приклад із вірша: „Квітчастий луг“ (останній рядок):

„Я, одинокая верба“.
—, ᴗ ᴗ — ᴗ ᴗ ᴗ —.

Цей рядок тримає в собі на основі ямба дві ритмічних стопи: хореоямб (—, ᴗ ᴗ) і четвертий пеан (ᴗ ᴗ ᴗ —). Але перша стопа паузою коми (,) розбивається на дві ритмічних одиниці і цим ускладнює хореоямб ще на одну (χορεος πρωτος) як би нуту, і тоді стопа має вигляд „— (ᴗ) ᴗ ᴗ —“, — ритмічної стопи з сінкопою.

Така індівідуальна структура кожного рядка надзвичайно збогачує ритм поезії Тичини. Є такі вірші його, де ритміка виявляється лише через розділові знаки. Таким є вірш „На стрімчастих скелях“. . . і всі твори збірки „Замість сонетів і октав“. Отже на основі ідеального метра одної чи двох метричних стіп, які поет кладе в основу свого віріша, твориться ритміка його, що поглиблює метр до найріжноманітнійшого виявлення його ритмічної мельодії. Цю ритміку значно поглиблюють паузи розділових знаків, врізуючись в середину ритмічної стопи відповідно змінюючи її і ще більше віддаляючи ритміку поезії від основного метра, що кладеся у підвалину поетичного твору — вони тим самим ще більше збогачували ритміку поетичної творчости нашого поета.

Мельодія вірша Тичини ще більше поглиблювалась його поетичною інструментовкою.

Термін „інструментовка“ вірша для поезії та ще й української є чужий; по перше він є російським, а по друге запозичений із музичної термінольогії. Він передає ту ідею, коли яка небудь тема музична чи мельодія, чи цілий музичний твір написаний для одного якого небудь музичного інструмента (рояля, скрипки, фляйти і т. и.) прилагожується до цілої оркестри, де цей твір, мельодія, тема музична виконується цілою низкою музичних інструментів разом, і де кожен музичний інструмент виконує їх по своєму, відповідно до своїх завдань і відповідно до свого тембру. Цілокупність цих індівідуальних мельодійних виконань, цілокупність тембрів всіх музичних інструментів творить гармонію, що передає головну ідею композітора в звуках. Цю властиву рису інструментовки ми переносимо до української поезії, затримавши і самий термін.

(Продовження буде).

забудь, абись добре крутив в тих замірах, бо инакше буде припізнено. Так само уважай, щоби польська поліція не зловила на ділі. Фабрикою заступайся як можна і будь серіозний. Твої інструкції і всі документи рівночасно і листу ми переслали до Відня і Праги. В Берліні ми тебе запізнали з революцийним комітетом, але Ти не сподійся від них нічого. Памятай одно, що ми все зробили, що могли і будь увірений, що наша справа певно побідить. Польських вандалів будемо на точилі острити. Старайся обізнати все, що діеся навколо старости. Твій домовий комуністичний устрій. Адреса стала. Тринько Н.“

Наведений в горі „лист з Америки“, писаний на свистку видертому з якогось зошита, прийшов до рук адресата справді в старій американській коверті з філядейфійськими печатками. Нажаль дати листа ніяким чином не відповідала даті почтових печаток. Гром. Кожушко пізнавши в тому руку місцевої охрани, пішов просто до польської жандармерії і представив її неудачний плід „крайового пшемислу“, якому, кромі неграматности не можна відмовити полету фантазії місцевого охранника.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Фраґменти лихоліття.

I.

Є посади але... для Поляків.

Польський шкільний інспекторат в Рівнім на Волині дав таку відповідь Українці, що подалася о посаду в одній з українських шкіл:

Równe, 17. stycznia 1922.

Do Pani Julji Merkunówny w Pomorzanach.

W odpowiedzi na pismo Pani z dnia 10. stycznia 1922 r. zawiadamiam, że o ile Pani jest religji rzymsko katolickiej i ma maturę seminarjalną, winna zgłosić się do kancelarji Inspektoratu szkolnego w Równem w celu omówienia kwestji objęcia posady.

Fleczyński
inspektor szkolny.

II.

Староста вирішив долю Східної Галичини.

Нам попало в руки таке письмо:

Starostwo w Zaleszczykach.
L. 2382|22.

Zaleszczyki, d. 16./2. 1922.

Wielebnemu gr. kat. Urzędowi parafialnemu jako metrykalnemu

w Dupliskach

zwracam załączoną metrykę chrztu Andrija Tarasiewicza celem przedłożenia wyciągu zgodnego co do treści i formy z oryginalnym wpisem do metryki urodzenia i chrztu, a nadto zastrzegam się przeciw wszelkim niewłaściwym dopiskom na tego rodzaju wyciągach, albowiem powiat tut. znajduje się w obrębie państwa Polskiego podczas gdy umieszczony na załączonym wyciągu napis „Schidna Hałyczyna“ ma cechę pewnej manifestacji politycznej i jest niedopuszczalny.

Starosta:
E. Reinold.

Польща.

Кілько коштував виленський „сойм“.

З Ковна доносять, що Східна Комісія Литви устроїла виставку виленського передвиборчого аґітаційного матеріялу. По обчисленням виставки на вибори до виленського „сойму“ витратили Поляки чотири міліярди марок.

Wer lacht am letzten...

На вчорашньому засіданню конвенту сеніорів польського сойму мав місце інцидент, який наглядно ілюструє відношення Поляків до своїх антантських покровителів. Коли сеніори нараджувались над можливостю ліквідації кабінетної крізи, задзвенів телефонічний дзвінок. Тромпчиньскі підійшов до телефону і довший час з кимсь розмовляв, після чого здав звідомлення зі своєї розмови. Виявило ся, що Тромпчиньскі розмовляв зі Скірмунтом якого в полудне відвідали анґлійські посли Мек Мілєр, Ланафіє і Томасіні заявляючи, що пропонована виленською делеґацією анексія Виленщини без застережень викликала би серед великих держав як найгірше враження. Коли Тромпчиньскі здавав це звідомлення представники правиці зареготалися. Дубановіч, Лютославскі, Мацєєвіч і Сейда почали викрикувати, що зле враження серед великих держав нічого не шкодить. Можна собі з того нічого не робити... Інтересно як довго будуть ті панове сміятися...

Лютославскі в неласці власного клюбу.

На останньому засіданню „Людово-Народово-Звйонзку“ на якому роздивлювано ситуацію витворену непідписанням акту анексії Виленщини, закидувано Лютославскому, що він на власну руку веде політику, яка компромітує клюб. Ґломбіньскі заявив, що в таких умовах не може брати відповідальности за політику клюбу.

Дописи з краю.

Рісна Руська пов. Львів.

Рісну Руську можна би назвати передмістєм Львова, але після того, що у ній діється подумав би хтось, що лежить вона не під Львовом а десь в забутій Богом і людьми гірській закутині. Війт у нас ніби то Українець, але як то кажуть:

Bo to jest tak w modzie
Że pan wójt żyć musi ze
starostą w zgodzie...

Так і в нас. За ціну старостинської „ласки“ чого то не можна зробити, тим більше як писарем є учитель-Поляк, що тільки знає науки, що про польських „крулюф“ та „даніну“. Про читальню, кружок Сільського Господаря не думає ніхто, але на мундурки гроші мусять найтися. На наше мале, до тла ограблене і спалене село наложено аж півтора міліона данини. Данину беруть під загрозою військового постою і ліцитації, але квітки виставляють ніби на „добровольни датек“.

Мороз винищив нам остатки бараболі, люди голодують, хоч нема іще переднівку, але ніхто на це не вважає. Як буде далі — побачимо. Наближається Великдень і великодня сповідь. Чи не терпне у нас на декім шкіра, що прийдеться відбувати покуту за прогріхи цілого року? Підождемо — побачимо.

Непокірний.

РІЖНІ ВІСТИ.

Литва просить о поміч проти Польщі.

Як доносить „Berl. Börsezig.“ з Ковна, литовський уряд звернувся до Ради Союза Народів з повідомленням, що польські війська переступили невтральну полосу і просив о інтервенцію Союза Народів в тім напрямі.

Конференція в Ґенуї 10. квітня.

Парижські денники потверджують звістку, що конференція в Ґенуї буде отворена дня 10. квітня. Нові запрошення мають бути негайно вислані до усіх европейських держав, до Німеччени, Росії, також до Японії і Зєдинених Держав. „Ліберте“ довідується, що безпосередно по відкриттю першого засідання конференції вона буде відложена до вторка по латинськім Великодни. (В. К. Б.)

Італія домагається відшкодовання.

„Н. Фр. Пресее“ подає за „Пті Парізієн“ з Риму, що італійський міністер фінансів на міжсоюзній конференції міністрів фінансів буде домагатися, щоби Італії признано негайно участь у загальнім відшкодованню, що відповідатиме краще, чим досі шкодам, які потерпіла Італія.

Дві конференції в Марієнбаді.

„Н. Вир. Таґблят“ довідується з Праги, що протягом цього літа відбудуться в Марієнбаді дві політичні конференції поміж Німеччиною і сукцесійними державами та Італією. Темою першої конференції буде поширення ґрацьких ухвал в пашпортових справах на Німеччину. Програма другої конференції покищо невідома.

Альбанці за князем.

Дипльоматичний співробітник „Дейли Тел.“ на основі певних звісток з Дураццо твердить, що Альбанці бажають собі повороту князя на альбанський престол. Вибір вагається поміж Бонапартим і льордом Робертом Сесілем. Сесіль має бути дуже популярний в політичних колах Альбанії за те, що підпирав альбанські домагання в Союзі Народів. З иншого боку згаданий часопис довідується, що до Альбанії прибула місія анґорського уряду Кемаля, що має підпирати кандидатуру Бонапартого.

Голод в татарській республиці.

„Русспресс“ подає звістку з Константинополя, що в татарській республиці панує страшний голод. На протязі одного тижня померло там 3.033 осіб з голоду, а 533 осіб від пошестей. Ц. И. К. татарської республики має звернутися до Туреччини в справі збірки в користь голодуючих музулман.

Розпущення болгарської армії.

Болгарський уряд наслідком категоричного домагання міжсоюзної комісії приступив до розпущення останніх частин армії.

Ратифікація совітсько-перського договору.

З Тегерану доносять, що дня 26. лютого ратифіковано совітсько-перський договір і обміняно відповідні грамоти.

Большевицькі дарунки.

„Русспресс“ подає з Константинополя: Большевицький посол в Анґорі виїхав на фронт для роздачі жовнярам Кемаля дарунків у виді пакетів з милом. Фрунзе прислав Кемалеви в дарунку шаблю вибиту брилянтами з написю: „Хороброму вождови турецької армії — від вожда української армії“. Передають, що прислана в Анґору шабля сконфіскована в Києві у одного з був. російських ґенералів.

Латвія демобілізує.

Латишський міністер оборони підписав наказ про демобілізацію інструкторів і жовнярів річників 1897, 1898 і 1899.

Большевики в Карелії.

Як довідується „Русспресс“ з Гельсінґфорсу, під натиском большевиків карельські повстанці покинули місцевість Тііроваарі і перейшли фінляндську границю. Там їх розоружено.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника“! — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника“.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Довкола Ґенуенської конференції.

Париж. (ПАТ.). Авас. „Пті Парізієн“ доносить, що італійське правительство звернулося з запитом до заінтересованих держав, чи годяться на скликання конференції дня 10 квітня. Крім цього італійське правительство зажадало, щоби конференцію знатоків союзних держав відложено з 13 на 20 марта.

Промова Ратенава.

Айльвезе. (ПАТ) Радіо. В головній соймовій комісії міністер загр. справ Ратенав боронив у довшій промові політику правительства в справі виконання репараційних зобовязань. Правительство є цього становища, що Німеччина мусить заплатити відшкодовання в границях знищених областей Франції. Ратенав назвав успіхом конференції в Кан обставину, що вдалося представити союзним державам теперішнє положення Німеччини й осягнути згоду всіх держав на скликання конференції в Ґенуї. По конференції в Ґенуї послідує мабуть цілий ряд инших конференцій. Ратенав уважає конференцію способом порозуміння держав більше доцільним як виміна поглядів. Міністер підчеркнув значіння здержання Америки від участи в ґенуенській конференції, але сподіється, що небаром скріпиться в Америці погляд, що Европі слід прийти з помічю. День справжнього мира наблизиться більше, коли для нього приготовиться в Ґенуї відповідну основу.

Нінчіч про події в Реці.

Прага. (ПАТ.) ЧПБ. доносить із Білгороду: На вчерашньому засіданню парляменту відповідав міністер загр. справ Нінчіч на інтерпеляцію демократичних послів про причину останніх подій в Реці. Югославянське правительство вже перед вибухом заворушень в Реці мало інформації, що в Реці приготовляються надзвичайні події і повідомив про це французьке, анґлійське й італійське правительство, при чому звернув увагу на вагу положення і поважні наслідки майбутніх заворушень. Італійське правительство поручило своєму представникови в Білгороді, щоби звідомив югославянське правительство, що Італія зробить усе для привернення в Реці стану згідного з італійсько-югословянським договором в Рапальо. Промову міністра Нінчіча переривано викликами: „В Реці правлять фашісти. Переворотом проводить італійське правительство“. Серед безнастанних перериваньзакінчив міністер своєю промову заявою, що в Реці привернеться лад і що останні події доведуть до навязання тіснійших зносин між Югославією й Італією.

НОВИНКИ.

— **„Конфіската“.** „Громадський Вістник“ ч. 17. з дня 9. марта 1922 сконфіскувала прокураторія за три місця вступної статті п. з. „Нова стріча“, за два останні уступи статті п. з. „Італійський голос про Польщу“ і за чотири місця малого фейлетону п. з. „На марґінесі похорону бл. п. радн. І. Кивелюка“. (4).

— **Закриття руссофільського орґану.** Як подає „Вперед“ дирекція поліції розпорядком з дня 7. марта 1922, ч. 1118/22/pr. закрила руссофільський орган, тижневик „Русь“ „z powodu wrogiej dla Państwa Polskiego tendencji“.

— **Смерть Адіясевича.** „Русспресс“ доносить з Константинополя: „Тут помер предсідник Комітету Спасення України і українського сільсько-господарського союза інж. Адіясевич, відомий український федераліст“.

— **„Хата за селом“**, вистава з приводу ювілею 25-літньої сценічної праці артиста Івана Рубчака виставлена буде театром „Бесіди“ у вівторок, дня 14. марта. У виставі беруть участь діти ювілята, артистки Ярослави Рубчак-Мойсейовичева і Надя Рубчаківна.

— **З театру.** Оперова артистка Марія Шарфенштайн, якої виступ в мунулу суботу ізза спричинених катастрофальною повенню комунікаційних перешкод не відбувся, виступить в суботу дня 11. лютого в заголовній партії опери С. Монюшка, „Галька“.

— **Малопольські порядки.** Дня 3. ц. р. зірвала вода міст на Верешиці в Комарні. Се сталося о год. 10 рано, компетентні чинники не зарядили ніяких заходів осторожности у належний час. Мабуть інтереси населення, не допущеного до найменчої участи в порядкуванню своїми справами, стоять у власти на другім місци. Комунікація з селами і полями перервана. Перевізники на човнах брали в перший день за перевіз на другий бік по 1000 мп. від особи.

— **І діти ситі і справедливість ціла.** В Америці засулжено одного робітника за якийсь промах на 30 днів арешту. Після прочитання вироку виступила перед суддю жінка робітника з тройми дітьми і заявила з розпукою, що за той час як муж буде відсиджувати кару, вона з дітьми погине з голоду. Тоді догепний судія порадив собі так, що робітник має сидіти тільки в неділі і свята доки не відсидить 30 днів, а в будні дні буде йти до звичайної роботи. Тим робом і діти не згинуть і суд буде задоволений.

— **Не буде обідової перерви.** По думці нового розпорядку з 14. лютого ц. р. введено в торговлі 10-годинний день праці. Тому не будеться замикати склепів в обідову пору (від 1—3 год.). Розпорядок входить в життя з днем 20. марта.

— **Субординація в польськім війську.** Військовий суд у Кракові засудив на 4 роки вязниці вояка Кохенду за те, що той у вересни м. р. не віддав одному офіцерови приналежної чести та зневажив його словами і чинно.

— **Слова Ґетого на часі.** Великий Ґете пише до Екермана дня 25. лютого 1824 р. м. и. таке: ...Що принесуть з собою грядучі роки, не можна взагалі предвидіти; та боюся, що не так скоро діждемося спокою. Ще не прийшов слушний час для успокоєння світа; можним світа не дано, щоби не зловживано їх сили, а масі, щоби в надії на повільне поліпшення долі задоволилася мірним щастям. Коли би можна удосконалити людськість, тоді можна би дійти й до щастя; а так не буде в світі рівноваги, одні будуть страждати а другі панувати. Самолюбство й заздрість — ці злі демони не згинуть, а партійна боротьба не знатиме собі кінця. Найкраще було би, колиб кождий займав в життю своє місце, до якого надається з уродження й досвіду і не перешкоджує другому в його ділі.

— **Гузя на Жидів!** В Лодзі розліпив хтось дня 23. лютого афіші, накликуючі до бойкотування і нищення Жидів, яких відозва називає галапасами. Під відозвою була підписана „Liga obrony ojczyzny i wiary“. Коли Жид Вальденберґ здер ту відозву, прискочило до нього кількох людців, що очевидно стояли на сторожі, і завели його до поліційного комісаріяту. Там серед бійки і знущань подержали його до вечера і по списанню протоколу випустили. Видно з того, що таку „діяльність“ Ліґи попирає уряд.

— **Монте-Карльо в Лодзі.** На днях викрито в Лодзі спелюнку, де від ряду місяців була заведена газардова гра в карти. До гри — на міліонову ставку — були допущені лише „свої“ люде, що знали потрібний „клич“, який що 24 годин змінявся. Тої ночі, коли поліція увійшла до салі гри, був „Feldruf“: Т и г р. Арештовано 26 грачів.

— **Польські ендеки у своїх.** „Дзєннік Людови“ пише: На нині вечером (8. марта) заповідають афіші „демонстрацію Львова“ в к о р и с т ь б е з с т и д н о г о е н д е ц ь к о г о в а р х о л ь с т в а в виленській справі. Має приїхати „сам“ Грабскі, що зроблення подібної авантури у Варшаві поручив свойому заступникови Лютославскому. Мешканці Львова —пише польська ґазета— п о в и н н і д а т и б л а з н а м належну науку, коли на неї не може здобутися Варшава.

— **Траґедія молодого.** В селі Бествіна під Білою відбувалося весілля Антона Мося. О північи прийшов до хати непрошений Станіслав Олєсь і вбив вистрілом з револьвера молодого в хвилі, коли той танцював з молодою. За причину вчинку подав, що Мось „відбив“ йому наречену.

— **Бандитизм.** В лісі під Жовквою напали бандити на брата тамошного лісничого і тяжко його поранили.

— **Бандити в Топорові.** На дім Фалінського в Топорові напали бандити, надіючися знайти у нього доляри. Коли він заявив, що долярів не має, вони застрілили його і втікли.

З судової салі.

Комуністичний процес.

Розправа проти комуністів, про яку ми ононді доносили, ведеться далі. За останні чотири дні, переслухано цілий ряд свідків, між иншими б. голову Звязку металівців Флісака, конфідента поліції монтера Вінярського і підкомісаря польської поліції Кайдана.

Флісак і Вінярський зізнавали дуже обтяжуючо для обжалованих, головно для Мінцера і Родзеня, представляючи їх як ревних пропаґаторів комунізму. Сам Мінцер мав часто сам себе називати „конспіратором вихованим в підземеллях тайної роботи“. З хвилею вступлення обох обжалованих до Звязку, почали там появлятися спорадично брошури і комуністичні відозви, які підкидувано на столи, маючи на меті приєднання нових приклонників комунізну. Проти цеї праці повів Флісак енерґічну акцію, що спричинило видалення з партії Мінцера і Родзеня. Тоді доперва, атмосфера прочистилася. Свідок Кайдан, заперечував зізнанням обжалованого Кретера, неначеб пристосовував до арештованих „кулачний метод“, і наміряв обжалованого спонукати до провокації, хотячи його перекупити 400 марками. Гроші давав Кретерови, бо зробилося йому жаль нещасливої людини. Тим зізнанням заперечив Кретер піднесеним голосом.

Підчас розправи заходили дуже часто гострі інциденти між прокуратором і обороною, при чому на внесення прокуратора застановлюваноси навіть — над проголошенням розправи тайною. В хвилі, коли це пишемо, закінчено поступовання доказове і забрав голос прокуратор Ґіртлєр. Характеристичне, що прокуратор бере в оборону П. П. С., так сказатиб апотеозує її партійну ідеольоґію.

Присуд западе правдоподібно пізно в ніч, або завтра рано.

✝ ІВАН ТЕЛЕВЯК

Член основатель і фундатор майна тов. „Український Дім“ в Збаражи, добродій-протектор збаражської і рогатинської приватних ґімназій, зразковий господар в Красносілцях збаражського пов. помер в пятницю дня 3. марта 1922 р. проживши 85 літ. — В. Й. П.

Дня 4. марта відбувся величавий похорон Івана Телевяка при великім здвизі народа з цілого повіта. Лискавкою розійшлася в повіті вістка про смерть відомого Патріота-Селянина. Сейчас скликало Т-во „Український Дім“ в Збаражи надзвичайне засіцання Виділу і посвятило його посмертній згадці сього фундатора. На мурах Збаража і в Красносільцях появились плякати від жінки і від „Українського Дому“. На похорон явились від „Українського Дому“: голова Т ва др. Андрій Гаврилюк і Виділові: о. А. Заячківський, п. Андрій Данилович, п. Гринько Таращук, п. Семко Крочак, п. Іван Ткачук, п. Семен Кондур, п. Олекса Фейцарук — з вінцем і лентою від „У. Д.“; від філії „Просвіти“ її голова о. Літинський з вінцем і лентою; від Кружка „УПТ.“ голова з секретарем з вінцем і лентою. На першім місци несено вінець з лентою від жінки Покійного.

В похороннім почоті стануло 8 священиків: парох о. Бохенський, о. дек. А. Заячківський, о. Кіжик, о. Юрчинський, о. Літинський, о. Сеньківський, о. Винницький і о. Карпович.

В домі жалоби виголосив прощальне слово старенький парох о. Бохенський, в церкві о. А. Заячківський, над гробом голова „Українського Дому“ др. Андрій Гаврилюк, голова філії „Просвіти“ о. Літинський і секретар Кружка „УПТ“ п. проф. Іваськевич.

Похоронний похід супроваджав хор зі Збаража під проводом дяка Миколи Бучинського в товаристві місцевого дяка і дяка Яструбецького з Вищих Лубянок.

ЖЕРТВИ.

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках: Василь Ш і ф м і л є р Львів 200, надрадник д-р. Вол. К у л ь ч и ц ь к и й Львів 300, Кирило М а л и ц ь к и й Щирець 500, кличе на довільну квоту всіх, що перебували в червни 1919 р. в палаті Льордів „Бриґідках“ у Львові, інж. Денис Б у р а ч и н с ь к и й Шешори 1000, кличе: інж. Стефана Ваврика Львів Всеволода Левицького Львів, лісничого Вол. Глібовицького Шешори, інж. Всеволод Л е в и ц ь к и й Львів 1000, кличе: інж. Олексу Котиса надлісн. Небилів, лісн. Юл. Вариводу Туря і всіх лісових сторожів Українців, д-р Олександер Б а р и л я к Львів 1000, кличе: о. Г. Казановського Боратин, д-ра І. Юзича Борислав, д-ра Василя Яцева Рожнітів, Дамян Р и н д я к Львів 1000.

На українську університетську молодь зібрав Повітовий Комітет Збірок в повіті Д р о г о б и ч в громадах: Тинів 89 кґ. жита, 7 кґ. пшениці, 6 кґ. ячменю, 2 кґ. гороху, 760 мп.; Гаї нижні і вижні 400 кґ. жита; Грушів 156 кґ. жита, 17 кґ. пшениці, 4 кґ. ячменю, 9 кґ. гороху, 711·— мп.; Снятинка 60 кґ. жита, 731·50 мп.; Орів 20 кґ. жита, 28 кґ. сушених овочів, 525·— мп.; Дрогобич ул. Завіжне 87 кґ. жита, 28 кґ. пшениці, 6.100·50 мп.; Дрогобич, ул. Стрийська 180 кґ. жита, 21 кґ. пшениці, 5 кґ. гороху, 5.000·— мп.: Дрогобич, ул. Трускавецька 2·750.— мп.; Дрогобич, ул. Лішняшська 130 кґ. жита, 24 кґ. пшениці, 1.960·— мп.; Залокоть 130 кґ. жита, 10 кґ. ячменю, 10 кґ. гороху, 1 688·— мп.; Доброгостів 242 кґ. жита, 26 кґ. гороху, 195 кґ. бульби, 350·— мп.; Ясениця сільна 300 кґ. жита; Воля Якубова 300 кґ. жита, 51 кґ. пшениці; Трускавець 250 кґ. жита, 10.000·— мп.; Добрівляни 130 кґ. жита; Улично 140 кґ. мішанини; Солець 85 кґ. жита, 20 кґ. пшениці; Ристичі 275·— мп.; Борислав 56·750·— мп.

Разом: 2.559 кґ. жита, 168 кґ. пшениці, 20 кґ. ячменю, 52 кґ. гороху, 195 кґ. бульби, 28 кґ. сушених овочів, 140 кґ. мішанини і 87.601·— мп.

Продано на місци 2.559 кґ. жита, 168 кґ. пшениці, 20 кґ. ячменю, 195 кґ. бульби, 140 кґ. мішанини на загальну квоту 199.016·— мп.

Передано до Центрального Комітету Збірок 286.617·— мп., 52 кґ. гороху і 28 кґ. сушених овочів. — З переданої квоти покрито видаток на закупно 22 мішків в квоті 10 200·— мп. і всі прочі видатки, звязані зі збіркою в квоті 28.656·— мп.

Всім жертводавцям, як і орґанізаторам збірок складає на сім місци подяку

Центральний Комітет Збірок.

863 а) 1—1

Торговельну Спілку „Титан“ кличу зложити негайно непринятих мною 5.000·— мп. на Українську Університетську Молодь. — Софія Онишкевичівна. 863 б) 1—1

НАДІСЛАНЕ.

ПРОСВІТНИЙ ВІСТНИК.

Ще про жертвенність на цілі удержання приватних шкіл.

В 12. ч. „Громадського Вістника" подав я статистичні дати що до поодиноких повітів Галичини. З цих дат можна було виробити собі деякий погляд на те, в якій мірі причиняються поодинокі повіти до покриття видатків на приватні школи. Розглядаючи дати бачимо, що деякі повіти, хоч не знищені війною, хоч на місці нема приватних шкіл, не причиняються майже нічим до заспокоєння пекучих потреб. На ту обставину повинні звернути увагу місцеві чинники, бо від рівномірного розкладу тягарів на культурні цілі залежать й успіхи праці на цьому полі.

Не менше важна річ пізнати, котрі присилають жертви, або занимаються організацією жертвенности. І під цим оглядом не матимемо повного й точного образу, а проте він цікавий з ріжних боків.

На удержання шкіл приходять до секції Українського Педаг. Т-ва— Рідна Школа т. зв. збірки (збірні жертви) і жертви поодиноких осіб. У збірних жертвах годі розібрати, хто саме, якого стану люде складали на це свої лепти. Тут тільки можна зазначити організаторів, себ то ті особи, котрі прислали, або принесли зібрані гроші. Вони у головному певно дали почин, переводили збірку то що. У місяци січни і лютім 1922. цей образ так представляється:

Хто прислав збірку	Процентово до цілої збірки
Державні урядники	січ. 0·33 лют. 0 5
Приватні українські урядники	с. 0·78 л. 0·7
Священики	с. 8·1 л. 9·1
Адвокати	с. 1·9 л. 0·2
Лікарі	с. 0·28 л. 0·17
Нотарі	с. 0·3 л. 0·3
Учителі народні	с. 1·— л. 2·3
Гімн. учителі	с. 3·4 л. 2·1
Ремісники	с. 0·05 л. -
Селяне	с. 26·— л. 11·3
Міщане	с. 1·— л. 0·3
Робітники	с. 0·02 л. 0 001
Шкільні діти	с. 1·4 л. 0 6
Студенти висших шкіл	с. 1·5 л. 0·9
Товариства	с. 1·7 л. 0·16
Пушки в товариствах	с. 0·01 л. 0 1
Пушки при церквах	с. 1·6 л. 0·3
Пушки в театрі	с. 0·6 л. 3·2
Збірки принагідні	с. 0·04 л. 0·3
Читальні „Просвіти"	с. 6·5 л. 8·—
Уряди парохіяльні	с. 0·9 л. 1·2
Взаїмна Поміч	с. — л. 0·3
Кружки УПТ.	с. 18·— л. 30·—
Кружки Р. Ш.	с. 5 8 л. 8·8
Світ Дитини	с. 0·07 л. —
У. Г. К.	с. 0·28 л. —
Адміністрації часописів	с. — л. 8·—
Амат. кружки	с. 1·8 л. —
Неозначені	с. 5·6 л. 13·—

Переходячи до жертв, зложених поодинокими особами, одержимо такий образ:

Хто (стан)	Процентове відношення
Державні урядники	січ. 8· - лют. 1·5
Прив. урядники	с. 0·1 л. 7·—
Священики	с. 11·— л. 14·—
Адвокати	с. 11·— л. 3· -
Лікарі	с. 3·7 л. 1·—
Нотарі	с. 0 9 л. 1·1
Учителі народні	с. 30·— л. 15·2
Учителі середних шкіл	с. 2·— л 2·5
Ремісники	с. 0·5 л. 1·1
Селяне	с. 6·— л. 1·5
Міщане	с. 0·7 л. —
Робітники	с. 0·4 л. —
Товариства з своїх зисків	с. 2·5 л. 32·—
Інжініри	с. 1·2 л. 2·7
Шкільні діти	с. 0·4 л. 0·01
Незнані з стану	с. 20·— л. 17·—

і ще кілька дрібних категорій.

З статистичних дат, у той спосіб зібраних і зіставлених, годі робити далекосяглі висновки. Треба дуже високого апарату, щоби випрацював до подробиць працю поодиноких станів і їхню жертвенність. Треба би узгляднити всі народні цілі, як краєві, так повітові й місцеві, і щойно тоді можна би робити висновки.

Ще одно важне піднесу, а саме, кількo осіб з поодиноких станів брало участь в організації жертвенности, а кількo осіб певного стану прислало, зглядно зложило жертву від своєї тільки особи. Дати відносяться тільки до місяця січня 1922 р.

Категорія	Займалося збіркою	Прислало від своєї особи
Державні урядники	4	14
Прив. урядники	11	1
Священики	51	34
Адвокати	5	27
Лікарі	1	8
Нотарі	3	2
Нар. учителі	42	146
Учителі середних шкіл	5	4
Ремісники	1	1
Селяне	117	37
Міщане	10	6
Робітники	1	1
Товариства	5	9
Шкільні діти	16	2
Чит. „Просвіти"	42	—
Уряди парохіяльні	10	—
Кружки УПТ.	5	—
Кружки Р. Ш.	3	—
Неозначені	17	69
Студенти висших шкіл	7	—
Амат. кружки	4	—

В кінці додамо, що цей образ був би аж тоді повний як би ми були ще в силі статистично розложити всі особи, котрі зложилися на збірну жертву. Прим. львівське населення, яке покриває львину частину коштів удержання шкіл, не вчисляючи всіх датків на инші цілі (у жертвах на школи дав сам Львів при своїх около 40.000 українського населення більше ніж 9 прц. того, що дав цілий край), фігурує у тому виказови тільки в збірних жертвах. Як досі справа стоїть, можемо сміло сказати, що найменше 60 прц. українського населення у Львові дає рішучо на всі цілі, дає — розуміючи, що це його повинність. Як би ми осягнули такий успіх у цілому краю, як у Львові, ми розпоряжали би такими фондами, що всі наші культурні й гуманітарні установи мали би вповні забезпечене істновання.

М. Галущинський.

Історія 4-кл. народньої школи в Добротворі.

(Пов. Камінка струмілова).

Бувша Краєва Рада Шкільна рескриптом з 4. січня 1895 року ч. 31080,894 зорганізувала в містечку Добротворі двоклясову школу з українською викладовою мовою, котру потім рескр. з 31. січня 1898 р. ч. 519 перемінила на 4-тироклясову. Цей стан тревав аж до 1920 р. З приходом польської влади наступили відомі переміни у громадській автономії. Давні громадські ради заступлено „наказними" з боку адміністрації, замість виборних війтів прийшли „комісарі". І починається славна господарка, яка дотичить усіх проявів громадського життя не минаючи школи. Вже 4. лютого 1920 р. наступає „одноголосна" (!) ухвала гр. ради поділити 4-кл. українську школу на дві двоклясові: українську й польську. Розуміється, Рада Шк. Кр. рескр. з липня 1920 р. ч. 2 06/II затвердила цю ухвалу й предложення у тій справі з боку Ради Шк. повітової. Обі школи в однім будинку.

У містечку Добротворі Українців 2424, Поляків 507, Жидів 383 (уряд. статистика з 1900 р.) Ці дати згідні з датами в шематизмі з 1914 р. Вони відповідають і нинішному станови. Що до числа дітей, то воно слідуюче. У шк. р. 1921/22 обовязаних до школи дітей Українців 418. До польської ходить 71, на обовязаних 99. (у тому числі 40 жидівських дітей).

Отсе один факт, як поволи і з розмислом польська шкільна влада нищить українське шкільництво. Українських чотироклясових шкіл на пальцях рук можна почислити. А й тих кілька зникають за почерком пера польської влади. 418 українських дітий позбавлені своєї школи для 50 польських дітей. Заінтабульовані на річ української школи парцелі в Добротворі переходять на власність польської школи яко її вивіновання.

Але не в тому корінь лиха.

Корінь лиха у байдужности, непорадности українського громадянства. Справа сталась в р. 1920. Ніхто не протестує, ніхто не донесе компетентним нашим чинникам про такий нечуваний факт нарушення наших прав. Рік майже минув, щоби повідомити громадянство про довершений факт!

Де були українські громадяне з Добротвора, коли переходила „одноголосна" ухвала громадської ради? Ми певні, що таких фактів будуть цілі сотки. Найвисша пора — про всі подібні факти доносити, давати матеріял, аби фактичним матеріялом могти заперечити голословним твердженням, що польська влада на полі шкільництва не робить Українцям ніяких труднощів. „Польська Мацєж" на Шлеську підносить крик в обороні кількох десятків дітей і кількох шкіл та учителів. У нас сотки тисяч дітей ломляться, а ми мовчимо і ніхто про це, крім найближших, не знає.

Ще раз. Найвисша пора — усунути цей корінь лиха!

М. Г.

З „Гуртка діячів Українського Мистецтва".

У вівторок, дня 7-ого марта ц. р. відбулося засідання Органiзаційного Комітету по влаштуванню виставки українського пластичного мистецтва у Львові, під проводом проф. Петра Холодного. З огляду на технічні трудности, які, як виявилося, не дозволять на отворення виставки дня 1. квітня ц. р., як було проєктовано, відсунуто речинець виставки на день 1. мая ц. р. З огляду на непригорість до тепер уживаних українськими виставками льокалів, рішено порозумітися в справі винайму одного з виставочних льокалів в центрі міста. На довго перед виставкою будуть розліплені графічні плякати, яких виконання поручено одному з членів гуртка. Виставка до участи, в якій запрошено усіх українських пластиків матиме загальний, почасти ретроспективний характер й носитиме назву „Українська мистецька виставка". З огляду на великі кошти виставки, гурток, який покищо не розпоряджає ніякими фондами звернеться до українських фінансово-економічних інституцій та поодиноких осіб з просьбою о підмогу. Кромі справ звязаних з виставкою, розглядано ряд питань відносно леґалізації гуртка, як статутового Товариства. Рівночасно не мало уваги посвячено питанню негайної реалізації проєкту утворення української Академії Мистецтв у Львові, якої вагу і конечність буде обговорено в пресі.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

В обороні українських кооператив.

Голоси X Міжнародного Кооперативного Конґресу в Базилеї і Міжнародного Кооперативного Союза в Льондоні в справі українських кооператив у Східній Галичині.

В часі між 22—25 серпня 1921 р. відбувся в Базилеї десятий з черги міжнародній кооперативний конґрес при участи около 800 делеґатів кооператив усіх народів світа. Кооперація нашої Батьківщини заступлена була п. В. Степанківським. Про стан нашої кооперації інформувала учасників конґресу брошура видана на французькій і англійській мовах. Звіт з конґресу подано у свойому часі на сторінках „Українського Вістника“.

„Десятий міжнародній кооперативний конґрес в Базилеї довідується з болем, що польські власти переслідують українські кооперативні товариства того краю. Конґрес протестує проти цього поведення польської влади і сподіваємося, що переслідування устануть та що українсько-галицьким кооперативним товариствам буде дана повна свобода розвою“.

Резолюцію цю передав міжнародній кооперативний Союз (International Cooperation Alliance) в Льондоні польському премєрови у Варшаві. З кінцем січня 1922 р. в бюрі союза явився леґаційний секретар польського посольства в Льондоні в звязку з нією справою. Секретарят Союзу вияснив йому причини одноголосно в Базилеї ухваленої резолюції, наводячи слідуючі факти:

I. В яких 40 кооперативних організаціях Східної Галичини польське військо зрабувало товарі, забрало гроші, знищило книги, урядження, а навіть будинки, або усунуло з будинків кооперативні товариства на те, щоби ті приміщення поставити до диспозиції військам.

II. У Львові знищили Поляки знаряди, машини і урядження для консервації мяса українського Союза для збуту худоби і знищили подібне урядження в Коломиї.

III. Особливо потерпіли з рук польського війська українські кооперативи в містах Перемишль і Стрий. В Перемишлі польське військо зрабувало оден за другим льокалі українських кооператив і розсадили касу Краєвого Союза господ. Спілок.

В Стрию арештовано і застрілено одного з найбільш визначних українських кооператорів о. Остапа Нижанковського.

IV. В численних инших місцевостях Поляки арештували найбільше активних кооператорів, позбавляючи тим способом організації їх чайбільше енергічних членів.

V. Першого червня 1920 р. Поляки змусили Східну (українську) Галичину виміняти її вкладки в австрійських коронах на польські марки. Стопа виміни яку вони установили, була 100 австрійських корон за 70 польських марок. Офіціяльний курс в той час був значно користнійший для австрійської корони, чим для польської марки (так воно є сьогодні). В той спосіб українське населення краю стратило відповідно до апроксиматівних обчислень около 2 міліярди австрійських корон, з чого значну часть витягнено з українських кооператив.

VI. 1. січня 1921 р. українські кооперативи Східної Галичини піддано насильно під міністерство фінансів в Варшаві. В той спосіб відібрано кооперативам всяку можливість свобідного розвою, бо Поляки дуже скоро виявили ясно, що вони стремлять до цілковитої деструкції економічного життя Українців в Галичині, в якім кооперативні товариства є головним чинником. Польський терор продовжується до сегодня з неослабаючою силою“.

Одночасно передано Міжнародним Кооперативним Союзом польському урядови отсю листу нищених кооператив: Бережани „Надія“; Борщів „Народний Дім“; Зборів „Товариство Задаткове“; Олеско „Народний Дім“; Підволочиска „Народний Дім“; Рудки „Народний Дім“; Комарно „Товариство Задаткове“; Сокаль „Товариство Кредитове“; Хирів „Спілка торговельна“; Цішанів „Народний Дім“; Львів „Достава“; Бучач „Праця“; Бібрка „Господарсько-торговельна Спілка“; Бучач „Повітова Спілка торговельна“; Золочів „Хлібороб“; Тереболя „Спілка господарсько-торговельна“, Ходорів „Базар“; Тернопіль „Народна Торговля“; Сокаль „Народна Торговля“; Болехів „Свіча“; Дрогобич „Народний Дім“; Камінка Струмілова „Каса Задаткова“; Нове Село „Господарсько-молочарська Спілка“; Перемишляни „Народний Дім“; Радехів „Каса ощадности“; Самбір „Народний Дім“; Судова Вишня „Народний Дім“; Хоростків „Народний Дім“; Яворів „Народний Дім“; Львів „Сокільський Базар“; Долина „Повітова Спілка“; Белз „Народний Дім“; Борщів „Повітова господарська Спілка“. Добромиль „Повітова Спілка торговельна“; Самбір „Спілка господарсько-торговельна“; Камінка Струмилова „Спілка господарсько-торговельна“; Сянік „Народна Торговля“; Мостиска „Народна Торговля“.

Звертаємо увагу, що польські власти будуть мабуть змушені переводити слідство в справі знищення в літах 1918. і 1919. кооператив та інтернування і переслідування, в тім часі і пізнійше, наших кооператорів.

Вивіз і дорожнеча мяса.

Галицькі гандлярі і спекулянти розпочали в останнім часі сильний вивіз за границю худоби із Східної Галичини. Транспорти йдуть через Богумін до Праги і через Катовиці до Німеччини. Чехи платять по 16 чеських корон за 1 кг. живої ваги свиний і тому спекулянти збивають великі гроші. Протягом одного тижня виголотили всі міста, а головно Львів, з різного матеріялу, який доставлювано доси в достаточній скількости. Через те у нас піднеслися ціни мяса. Ононді убито у Львові лише 25 свиний, коли нормально бється 300 до 400 штук. Всі транспорти із Сх. Галичини, які звичайно ішли до Львова, спрямовано в останнім часі за границю. В гру входять більші, переважно жидівські капітали. Наші хліборобські організації, на жаль, через свою незорганізованність не мають впливу на збут худоби українських хліборобів.

Мадяри друкують гроші.

Мадярський уряд замовив на днях у швайцарської фірми Орель et Фіслі дальших 20 міліярдів державних банкнотів. Дуже тим невдоволені мадярські друкарні і їх представники звернулися до уряду з жалобою, що при друкованню грошей поминув рідний друкарський промисл, тим більше, що видруковання угорських корон у власних друкарнях коштувало би державу о 200 міліонів менше.

Кошт життя в Англії.

По статистичним даним, які оголошує „Labour Gazette“, ціни артикулів першої потреби в Англії постійно падуть в порівнанню з передвоєнними цінами. Тепер перевисшають їх тільки о 88 проц. пересічно. У нас такий спадок являється недосяжним ідеалом.

Курс грошей.

Купно заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 7. ц. м.: американські доляри 4.380—4.400, одинки і двійки 4.280—4.300, канад. доляри 4.100—4.150, одинки і двійки 4.000—4.500, нім. марки 17.20—17.25 сотки 16·80—17·00, дрібні 16.50—16·80, леї 30.00—31·00, дрібні 29.00—30·00, чеські корони 70·00—71·00, дрібні 68·00 до 70·00, австрійські тисячки з новійшої емісії 980—1000, старшої емісії 2.700—2.750, сотки новійшої емісії 100·00—130·00, стар. емісії 260.00—270·00, 50-коронівки 45·00—30·00, 20-коронівки 18—42, 10-коронівки 10—24, 1-ки і 2-ки 0·80—1·20, рублі 5 сотки 1·60—2·10, сотки 2·80—3·30, 25-рубл. 1·60—2·00, 10-рубл. 1·50—1·60, решта дрібних від 80—1·10 думські тис. 35·00—45·00, думські 250 рубл. 20·00 до 40·00 карбованці 1·00—2·00, гривни 3·20—4·00, франц. франки 275—280, фунти штер. 16.500—16.600, шв. франки 800—850. Золото: 20 кор. 15.600—15.800, 20-франківки 15.400—15.500, 20 марківки 16.400—16.500, фунти шт. 15.300—15.400, 10-рубл. 20.050—21.000, дол. 4.200—4.280. Срібло: Австр. корони 260—270 5 кор. 1300—1350, фльорени 710—730, рублі 1.120—1.150, копійки 5·00—5·20, амер. доляри 2.580—2.600, половини і чвертки 2.540—2.480, канад. доляри 2.300—2.350, дрібні 2.200—2.220, леї 250 до 260.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, поручає історичні монографії Костомарова:

1) Богдан Хмельницький (в 4 томах), 2) Мазепа, в 2 томах, 3) Гетьманування Івана Виговського і Юрія Хмельницького, 4) Гетьманування Многогрішного, 5) Гетьманування Брюховецького.

Переписка Адміністрації.

На численні запити Вп. Передплатників в справі передплат, будемо повідомляти в сій рубриці.

Госпед. Поміч Глубічок залягає за У. В. за вересень 450 мп. і за половину лютого за Г. В. 350, разом 800 мп.

о. Т. Соневицький Тудорів, передплата вирівнана по конець липня с. р.

о. Лежогубський Свістільники, залеглість за У. В. 880.

о. Іван ишин Дубовиця, залеглість за У. В. 250.

о. Коропецький Струпків, залеглість за У. В. за місяць вересень 450.

А. Гладій Яблонів, залеглість за У. В. 120.

о. П Городецький Ляхівці, залеглість за У. В. 250.

А. Індишевська Дзвиняч, залеглість за У. В. 4'0

о. З. Шухевич Тишківці, залеглість за У. В. 610.

о. Грималюк Тишківці, залеглість за У. В. 100, за Г. В. за половину лютого 350, разом 450.

о. Грушкевич Гвоздець, залеглість за У. В: 140.

о. Ільницький Семигинів, залеглість за У. В. 450.

Й. Вязовський Боянець, по конець марта за Г. В. ще 250.

Одарка Крайчик Ветлин, залеглість за У. В. 250.

Ст. Матвійко Тарнів, 300 мп. передали до Р. Ш.

Читальня Просвіти Глубічок великий, залеглість за У. В. 680, яку вирівнали ми з присланої передплати.

о. Осадца Вікно, передплата вирівнана до половини квітня с. р.

о. д-р В. Бабин Манява, по конець марта с. р. належиться нам ще 150 мп.

о. Гальчевич Головецько, на місяць квітень вплачено 190 мп.

Петро Кліщ Ясениця, залеглість за У. В. 450 мп.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 11. марта: шестий раз „ГАЛЬКА“, опера на 4 дії С. Монюшка. Заголовну партію співає артистка Марія Шарфенштайн.

Неділя, 12. марта: попол. „БАРОН ЦИГАНІВ“, оперета на 3 дії Й. Штравса, вечером „ГРІХ“, драма на 3 дії Вол. Винниченка.

Початок о годині 7·30 вечером.

Білети в ціні від 500—200 Мп. продає „Народня Торговля“, а в день вистави від год. 4·30 попол. Каса театру. X 1—?

В цілях організації українських учених, що зупинилися в наслідок воєнних подій поза межами рідної землі, прошу, щоби подали мені свої дотеперішні адреси, своє „курікулюм віте“ і спис наукових праць під адресою: Praha Král. Vinohrady, Moravská cis. 47|III. Ректорат Українського Вільного Університету в Празі. Ректор Олександер Колесса.

Товариство Наукових викладів ім. П. Могили.

Пятниця, 9. марта, не відбутий в понеділок виклад проф. д-ра Балея на тему: Шкіра як змисл чуття.

Субота, 10. марта, відкликаний попередньої суботи виклад проф. д-ра О. Тисовського на тему: Таємниця розвою організмів. Саля Бесіди. Початок о годині 5. по пол. Вступ вільний.

Бібліотека „Народного Дому“. По упорядкованню і відреставрованню читальні, Бібліотека „Народного Дому (при вул. Курковій 14) знов отворена для наукової праці щодня (крім неділь і свят) від год. 4—6 по полудни.

Засідання Комітету чайного вечера в користь інвалідів відбудеться в четвер (9. ц. м.) о год. 7. вечером. 861 1—1

Шевченківське свято. В місяці марті будуть святкувати українські захоронки: дня 12. марта захоронка при вул. Жовківській ч. 62, дня 19. марта захоронка на Клепарові, дня 26. марта захоронка на Левандівці. Початок о год. 5. по пол. — Вп. громадянство проситься о численну участь. — Видiл. 864 1—1

Дрібні оголошення.

Американці! Земля сейчас на продаж, дуже добра, 15 морґів кусник, 160 долярів один морґ. Зголошення до: Володимир Пакуляк, Липівці, п. Перемишляни. 860 1—1

БУВШИЙ СТАРШИНА УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ родом з Черновець просить о нічліг за науку німецької мови і літератури. Зголошення під У. Н. Р. до Адміністрації. 2—2

СПОСІБНИХ РІЗЬБАРІВ І ЗОЛОТНИКІВ з рекомендаціями пошукує Тов. „Достава“ у Львові, вул. Руська 20. 2-3

ІСПИТОВАНИЙ дяк управитель хорального співу також уміє ткацтво, глядає посади. Зголошення до Уряду парохії: Брунарі п. Світниця коло Грибова. 837 3-4

24 МОРҐІВ і більше доброго пшеничного ґрунту в Борщівськім повіті, може купити Українець або Поляк. Ціна дуже приступна. Зголошення до Із. Юркевича, Самбір, вул. Крашевського 12. 839 2—2

ҐРУНТ 4 морґовий в Дрогобичі продасть Торгов. Аґенція Львів, Сапіги 28. 841а 2—3

З ПРИЧИНИ виїзду є до продажі реальність в Бродах, що складається з 10 морґів городу в однім квадратовім куснику, господарських будинків, мешкання о 5 кімнатах і веранді; все в дуже добрім стані. Інформації: „Мельма“, Зиблікевича 24/II. 842 2—2

ПРОДАЮ 4 муровані доми і 2 парцелі будівляні в центрі міста Надвірна. Відомість: Торговельна Аґенція Львів, Сапіги 28. 841 2—3

ДЯК, Матей Кукольський з теноровим голосом, уміє провадити хор, глядає посади. Адреса: Хлопівка п. Хоростків. 836 3-4

ОГОЛОШЕННЯ.

ДОКТОР МЕДИЦИНИ

ІВАН ЛИПА

ординує у ВИННИКАХ.

847 від 31. марта ц. р. 2—5

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ТОВ. ВЗАІМНОГО КРЕДИТУ

— — „НАДІЯ“ — —

Стов. зар. з обм. порукою

В БЕРЕЖАНАХ

відбудуться дня 25. марта 1922 р. о год. 10 перед полуднем в салі власного дому з слідуючим порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередних Зборів.
2) Звіт Управи за літа 1918, 1919, 1920, 1921.
3) Звіт рев. комісії і уділення абсолюторії.
4) Розділення чистого зиску.
5) Вибір 1 члена Надзірної Ради і затвердження Дирекції.
6) Внесення і запити.

На случай браку комплету відбудуться другі Загальні Збори з тим самим порядком нарад і в тім самім льокалі о год. 11 перед пол., а рішення їх будуть правосильні без огляду на число присутних членів.

За Надзірну Раду:

Д-р Вас. Левицький, містоголова. Василь Кизима, секретар. 862 1—1

ВОЗИ ГОСПОДАРСЬКІ З ПЕРВОРЯДНИХ КРАЄВИХ — — ФАБРИК — — **УЛІЇ** СЛАВЯНСЬКІ І АМЕРИКАНСЬКІ доставляє

Краєвий Союз Господ. Спілок — — ЛЬВІВ, — — ЗІМОРОВИЧА ч. 20.

IV 5—5

„ПОЛОТНО“ Львів Зіморвича 20. Полотна, цайґи, сукна, мотузяні вироби. 736 0-?

ОГОЛОШЕННЯ.

Повідомляємо отсим Вп. членів, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства задаткового

„НАРОДНИЙ ДІМ“ В ДРОГОБИЧІ

стов. зареєстр. з обмеженою порукою

відбудуться в понеділок дня 27. марта ц. р. о год. 3 по пол. в салі „Народного Дому“ в Дрогобичі.

Денний порядок:

1) Відчитання і приняття протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Вислухання і приняття до відома звіту Дирекції з річної діяльности і рахунків за рік 1921 і затвердження білянсу.
3) Звіт провірної комісії і уділення Дирекції абсолюторії.
4) Розділ зиску на внесок Надз. Ради.
5) Затвердження вибору 1 директора і 1 заступника на 3 роки на місце уступаючих.
6) Вибір 3 членів Надзірної Ради і 1 заступника на 3 літа.
7) Бажання членів.

Участь в Загальних Зборах можуть брати лиш ті члени, що вплатили бодай оден уділ та викажуться при вступі уділовою книжочкою. Білянс можна переглядати в урядових годинах від 10. марта 1922.

Д-р Вол. Чапельський, голова. Ол. Горницький, секретар. 858 1—1

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ“

заступництво Просцейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1. Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотілні, цілковиті молотілні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до мелення збіжа. Зелізні плуги. Господарям уділяється кредит. 757 12-?

ГАЛИЧАНЕ!!!

Прийшла вже пора, замовляти весняні костюми, плащі, убрання, накидки в першорядній робітні жіночої і мужеської конфекції. — Артистичне і точне викінчення замовлень.

ШКОЛА ВІДЕНСЬКОГО МУЖЕСЬКОГО — — — І ЖІНОЧОГО КРОЮ — — —

:: **МАРКА МІТІЄВСЬКОГО** ::

ЛЬВІВ, ВУЛ. СВ. ЙОСИФА Ч. 6. біля костела св. Антона. 845а 2—3

ВОЗИ З ДУБОВОГО І ЯСЕНЕВОГО МАТЕРІЯЛУ, КОЛЕСА, УЛИТ ДАДАНА, ТАЧКИ, СКЛАДАНІ КРІСЛА І Т. П. МАСОВІ ВИРОБИ З ДЕРЕВА ПОРУЧАЄ — —

Перша Українська парова фабрика

ДЗЮБИНСЬКИЙ І СКА

ТРУШЕВИЧІ п. НІЖАНКОВИЧІ.

859 Купує ясеневе дерево. 1—5

Кожду скількість насіння вики, льну і ріпаку купить Спілка **Мельма** у ЛЬВОВІ Зиблікевича 24, II.

XII 2—3

ЦЕГЛУ І БЛЯХУ поцинковану продає по дешевих цінах **„МЕЛЬМА“** — У ЛЬВОВІ — Зиблікевича 24. II. по дешевих цінах з сейчасовою доставою.

XII 2—2

КНИГАРНЯ СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА

продає

ЄВАНГЕЛІЄ страстне велике брошуроване по 500 Мп.
ТРІОД ЦВІТНА брош. по 4000 „
оправлена по 5500 „
пістна брош. по 3500 „
„ оправл. по 4500 „

813 3—3

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівтірка 7. марта 1922.

фільмову драму з життя повоєнної плютократії великих промисловців, що відграється в Варшаві і Лодзі, в двох частях п. н.

„СТРІЛ“

СЕРІЯ II-га, ДРАМА В 6 АКТАХ п. н.

„На манівцях життя“

В II. серії виступає в одній із жіночих роль так мило записана в памяти Львовян ІРИНА БОГУСС ГЕЛЛЄРОВА.

ДЗВОНИ з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській ліярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль. 736 13—?

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма

З друкарні Спілки „Діло“.